

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

6TE ÅRG.

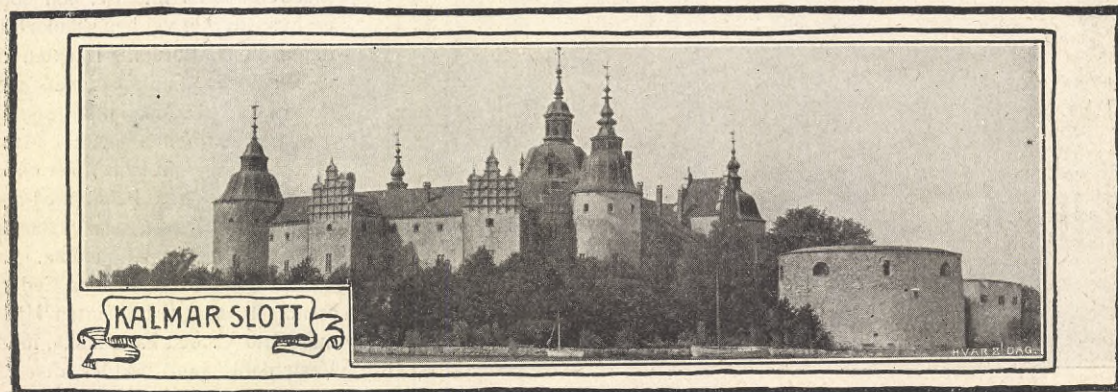
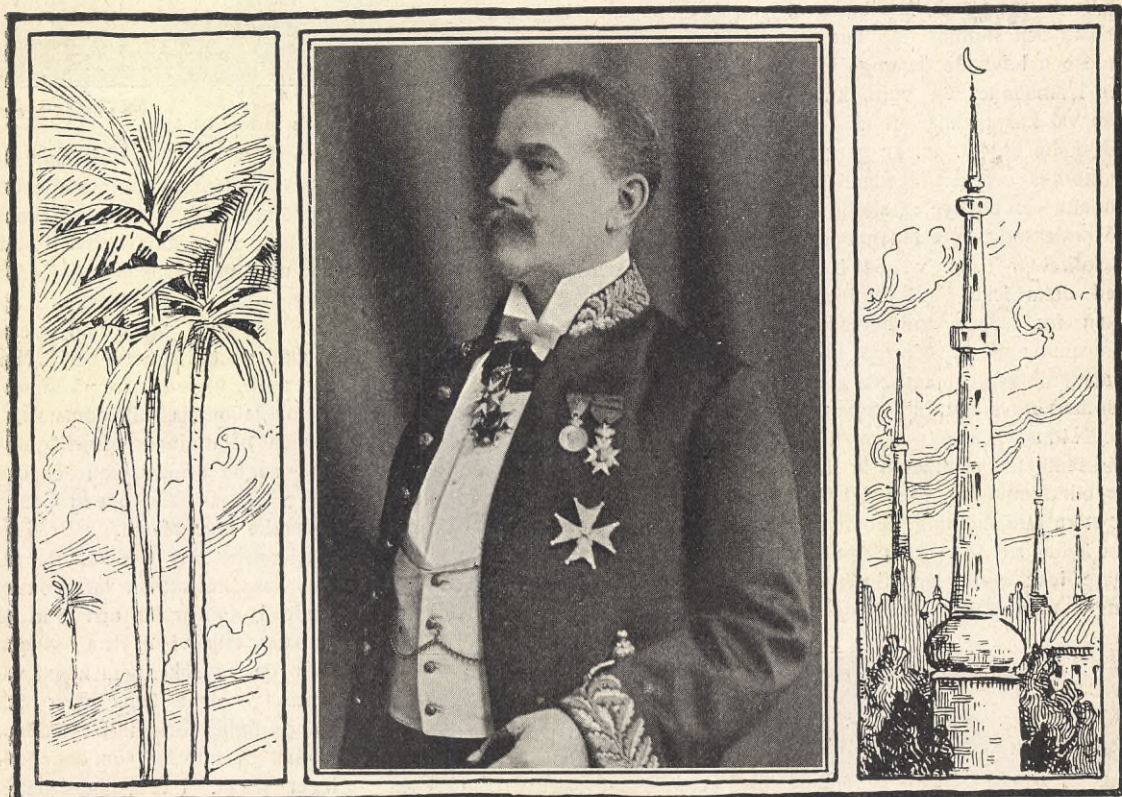
DEN 23 OKTOBER 1904.

N^O 4

Återgiftande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: Gonrad Cedercrantz. — "Seger" af P. G. Norberg. — Från musikvärlden. — Efter välförrättadt värf. — Ny frimurare-
 logebyggnad i Malmö. — Utgräfningarna af Tyge Brahes observatorier på ön Hven. — Senaste krigsbilder. — Tronskiftet i Sachsen.
 — Brokigt utomlandsnytt. — På pilgrimsfärd. — Veckans porträttgalleri. — Hyllningen åt greve Gustaf Sparre. — Grupp från mot-
 tagningen i svenska villan i St Louis den 14 september. — Ångbåtskollision. — 25-års jubileum.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1904.

Portr. Flodin. Sthlm.

O. C. W. CEDERCANTZ.
 LANDSHÖFDING I KALMAR LÄN.

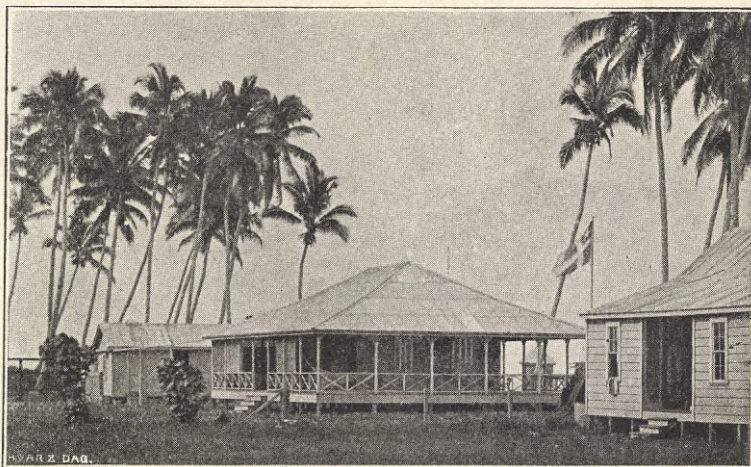
Kliché: Besant Silfversparre.

CONRAD CEDERCRANTZ.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Om 1870-talets inackorderings- och mathållningsfruar och fröknar i Uppsala hade haft förmågan att skåda in i framtiden, skulle de säkerligen fallit i förvåning öfver hur många märkliga och framstående män det blifvit af deras pupiller. Särskildt fanns det ett par studentkottier, som stodo i många relationer med hvarandra och under ett par terminer hade sitt tillhåll hos mamsell T. vid Svartbäcksgatan, hvilkas framtida gestaltning skulle kunna framkalla känslor af häpnad och stolthet. Ty hur städade och lofvande de unge männen i allmänhet än voro, kunde man väl knappt ana, att ur deras led skulle utgå t. ex. en generaldirektör och präses i landtbruks- och konstakademierna, en ministre plenipotentiaire och envoyé extraordinaire, tre landshöfdingar, två professorer, fyra ledamöter af första kammaren, en bankdirektör o. s. v. Så b'ef emellertid fallet, och med detta icke blott för inackorderingsfruarna utan äfven för många andra glädjande faktum som utgångspunkt få vi öfvergå till en af de tre antydda landshöfdingarne, nämligen Conrad Cedercrantz, Kalmar läns nuvarande styresman.

Närmaste anledningen till att vi nu fästa uppmärksamheten på honom är den att han den 22 oktober blir femtio år. Men det finnes många andra skäl att störa landshöfding Cedercrantz i den verksamhet, han ägnar sitt län. Han är nämligen en af de märkligare icke blott bland Sveriges nuvarande landshöfdingar utan äfven bland deras många föregångare

Efter fotografi.

Kitché: Bengt Sjöversparre.

FRÅN SAMOA: Öfverdomarens residens i Apia.

under gångna tider och detta särskildt i afseende på de poster, som han beklädt före besittningstagandet af landshöfdingestolen först i Visby, sedan i Kalmar. Utom den vanliga juridiska och administrativa utbildningen för sitt kall har nämligen landshöfding Cedercrantz presterat meriter, som äro högst ovanliga, ja enastående i — för att tala med gamle von Stiernman — "Swea och Götha höfdinga-minne." Han har ju varit "chief justice" eller öfverdomare på Samoaöarna och medlem af internationella skiljedomstolen i Egypten och alltså inrehaft befattningar, af hvilka den ena aldrig bekläds af någon svensk man och den andra hittills, om vi ej misstaga oss, utom hr Cedercrantz haft blott två svenska innehafvare.

I hvad mån dessa landshöfding Cedercrantz' utländska värf ökat hans kapacitet att nu vara konungens befallningshafvande i Kalmar län och förut på Gotland vilja vi ej yttra oss om, men de ha säkerligen högst väsentligt vidgat hans vyer och mångsidighet och tillika förlänat honom ett intresse, som hans kolleger sakna. I våra bilder ha vi illustrerat detta intresse, och som en hvar mycket väl kan skänka bilderna den erforderliga texten d. v. s. anställa jämförelser mellan hr Cedercrantz i landshöfdingeskrud och med fez som domare i Mansurah samt mellan hans nuvarande och f. d. residens, behöfva vi angående landshöfdingens växlande öden blott anföra några data.

Otto Conrad Waldemar Cedercrantz är son af löjtnanten Hjalmar Otto C. och hans maka, född Vesterdahl, samt föddes den 22 oktober 1854 på egendomen Kull-

Efter fotografi.

Kitché: Bengt Sjöversparre.

FRÅN SAMOA: Öfverdomaren på promenad i Samoas palmlyndar.

torp i Tuna socken i Småland. Han blef student 1872 och aflade jur.-fil. examen 1874 samt jur. kand.-examen 1880. Vice häradshöfd. 1882, ingick han i Svea hofrätt, där han blef fiskal 1884 samt erhöill sitt första förordnande som adjungerad ledamot 1886. Så blef han ordinarie notarie i hofrätten 1888, men denna rätt anspråkslösa befattning förgylldes, om vi så få uttrycka oss, helt plötsligt i september 1890, i det att Posttidningen den 9 meddelade hr Ceder-crantz' utnämning till kammarherre och den 17 till riddare af Vasaorden. Säkerligen var det mången som undrade öfver anledningen till dessa nådevedermälen så där på dagar vida före k. m:ts vanliga hof- och ordensutnämningar; men i intresserade kretsar visste man, att konung Oscar af Tysklands, Englands och Förenta staternas regeringar blifvit anmodad att utse en öfverdomare på Samoöarna och att hans val fallit på hr Cedercrantz. Hvad var då naturligare än att konungen "förbättrade" hans "karaktär", som det hette i forna tider, så att han med öfverstes rang och vassens glans kunde tillträda sitt ansvarsfulla ämbete. Han blef utnämnd till "chief justice of Samoa" den 3 oktober 1900 och behöll i tre år den svåra, stor grannlagenhet och klokhet fordrande befattningen. Vi ha om den svenske öfverdomarens verksamhet hört det omdömet, att han med kraft och oväld utförde sitt värf, att han städse stod på de samoanska infödin-

FRÅN EGYPTEN: Kammarherre Cedercrantz som medlem af internationella domstolen i Egypten.

garnas bäs'a och att han ej lät inverka på sig af de tvistande kolonialmakterna, bland hvilka amerikanarne säkerligen voro de svåraste att hålla på mattan.

I dec. 1890 hade öfverdomaren i hemlandet blifvit befördrad till assessor och året efter hemkomsten, 1894, blef han t. f. revisionssekreterare. Men hans tjänstgöring som sådan blef ej långvarig. Redan 1895 utnämndes han nämligen till ledamot af den olandade skiljedomstolen i Egypten, och sedan han några år verkat som sådan, kom han åter hem och blef hofrättsråd och så landshöfding i Visby 1900 och i Kalmar 1903.

Det är alltså efter många öden och äfventyr, som Conrad Cedercrantz hamnat i sin rätta hembygd. Hans släkt har nämligen länge hållit till i Kalmartrakten, och i Tunaläns härad ligger den naturskönt belägna och hemtrefliga

familjegården Kulltorp, som fordom tillhört ätten Schildt och sedan ätten Hultenheim. En dotter till löjtnant A. J. Hultenheim blef gift med landshöfding Cedercrantz' farfader och på så sätt kom Kulltorp till slakten C.

Landshöfdingen residerar emellertid egentligen i Kalmar, utom då han är närvarande vid riksdagen. Han är nämligen ledamot af Första kammaren. Men fastän han sålunda kan lägga senatorsvärdigheten till sina öfriga höga poster, är han en vänsäll och anspråkslös man, som det är en glädje för gamla uppsalavänner att då och då träffa.

Carl Forsstrand.

Efter fotografi.

FRÅN EGYPTEN: Domstolens residens i Mansurah.

KÄLLA: Kem. A.-B. Hengt Sjöversparre, Skåm-Öbå

SEGER.

För HVAR 8 DAG af P. G. Norberg.

De fiendtliga härarna lågo nu så nära hvarandra, att ett afgörande slag redan nästa morgon efter all sannolikhet var förestående.

De voro lägrade i af naturen starkt skyddade positioner på hvar sin höjd. Men nedanför på den stora slätten var det som striden skulle stå.

På båda sidor var vaksamheten skärpt till det yttersta. Omständigheterna voro sådana att artilleristriden icke skulle komma att bli af någon större betydelse, utan att afgörandet skulle vinnas i handgemäng. Och som trakten var förhärjad och förråden knappa, kunde det icke bli tal om ett ömsesidigt bestående af ställningarna och inväntande af fiendens stormning, utan genast när dagen grydde skulle båda härarna storma nedför sluttningarna och mötas mitt på slätten i en sista ursinnig kraftmätning.

Ty det kände alla, från överbefälhavaren till trumslagaren, att detta var den sista drabbningen under detta krig. Förlorade man, var allt förloradt, och blefve man segrare, skulle man ändock digna af utmattning innan fanfarenerna blåsts tre gånger. Ett sådant krig som detta hade aldrig förts mellan människor. De båda härarna stodo där nu efter tvenne års oafbrutet fälttåg, som de sista, nästan löjligt decimerade rästerna af hvad som en gång varit de stoltaste af arméer.

Nu ringlade röken från lägereldarne i duggränet och fuktigheten som liksvepen öfver de tungt sofvande soldaterna. Det smackade om fötterna på vaktposterna i den genomvåta marken, och officerarne som gjorde sina ronder och sågo efter att allt var i ordning för den stundande striden tycktes utdela vanmäktiga väl-signelser till manskapet.

Å, det var en sorglig natt. Sorglig så länge rågnen föll, och ändå sorgligare, när midnatt var öfver och molnen skingrades. Då brände eldarne röda som förgråta ögon. Då sutto stjärnorna som tysta, men obevekliga domare. Då gick det som en rysning genom hela naturen i den kalla gryningsdagens.

På de sofvande märkes det att natten lider mot sitt slut. De kasta sig oroligt. Ångesten öfver att nödgas lämna dvalans välsignade glömska smyger sig redan som en iskall dimma öfver deras medvetande. De knyta händerna om drömda mordvapen, det rycker omkring mungiporna på dem så att deras bistra ansikte vanställas af grinande döds smärta eller förfärligt hat. Ögongloberna arbeta under halföppna ögonlock, som ännu tyngas af en förintande trötthet.

Och de som skola leda alla dessa män ut till slaktandet, stå efter en nästan sömnlös natt och stirra mot österhimlen, där nu dödsolen snart skall höja sig. Allt är klart till drabbning.

Stjärnorna blekna och tiden är inne. På ett gifvet tecken slås revej. Detta sker alldeles samtidigt i båda lägren.

Verkligheten, hur gråkall den än strömmar öfver sinnena, är bättre än den mar-sömn som nu mot morgonen pressat så många stönanden öfver skäg-giga läppar. Med af mödor och kyla stelnade leder släpa sig soldaterna till sina platser.

Hvad som hälst, bara ett afgörande!

Tunga och olustiga äro dessa dödsdömda massor i generalernas händer. Den gamla lösen för konung och fosterland finner endast svag genklang. Äfven i dag skall jag icke svikta, säga tusen ögon. Men lofva oss en sak — sedan är det ju slut?

Herregud, man kan dock icke lofva dessa människor, att det skall vara mödans sista dag för dem alla. För många — huru många? — skall det vara det. Många skola sofva till evig tid på slätten därnere. Och alla skulle man kunna gifva det löfte, om hvilket de tåligena ögonen tiggas, visste man endast hvems segern blef.

Men segra med sådana trupper?

— Vi skola segra! ljuder generalens stämma.

Och som ett febertungt andedrag går det genom leden: Vi skola segra! Detta säga alla, och ingen tror det.

— De — de andra äro icke bättre därän än vi!

Hvem fann den tanken? Hvar är den hjälte i hoppet som sade det ordet? Äfven de andre, äfven de andre! Äro vi sämre än de? Hvilken förunderlig lättnad! Det var ynkedom som skulle ställas mot ynkedom, men — *än* fanns en pust i själen af seger-visshetens gamla hvirvelstorm! *Segra* skola vi!

Nu! Musiken får en vink och blåser upp sin muntraste och käckaste marsch. Äfven de som varit senast att smittas af den fanatiska segerkänslan, som ha svärast att kasta slusken och gubben af sig, bli plötsligt som ynglingar och hjältar. En gammal präktig marsch, en gammal härlig, oemotståndlig marsch Ut! Fram! Alla hinder ned! Blod och förbannelse öfver min fiende!

Å, den fasta, smattrande, brusande melodin! Framåt! I yrsel vältra sig skarorna nedför sluttningarna. Öfvervinneliga äro de!

Så rasa de båda vågorna fram. Midt på slätten skola de bryta sig mot hvarandre i en bränning af fragdande blod. De drifvas båda af samma storm, och båda skola de förintas.

Plötsligt ser det ut som om skarorna vacklade framför ett osynligt hinder. Det går en egendomlig lystring genom massorna. De hejda sig i ett and-löst lyssnande.

Ty nu äro skarorna hvarandra nära, och nu smattrar stridsmarschen tydligt öfver från motståndarnes sida.

Det är ju *samma* marsch de spela! *Samma* marsch i *samma* takt! Så som tvenne pulsar drifvas af *samma* hjärna!

Ett under sker. Hänryckning griper hvarandra man. Spela, spela du härliga musik! Gevären kastas, svärden, knifvarne, pistolerna. Tårarna strömma ur mångas ögon. Och lyfta af en enda salig känsla skynda motståndarne i hvarandras möte och dödsfienderna falla hvarandra som bröder om halsen.

Tillsammans storma de sedan Österberget och skåda med jubel hur solen går upp öfver en ny jord.

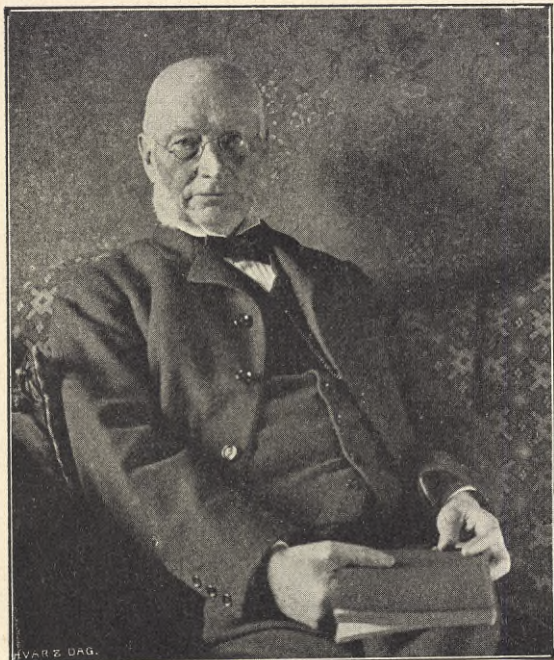
FRÅN MUSIKVÄRLDEN.

FRU CALLY MONRAD.

För de många beundrarne af den norska konstnärinnans sångkonst visa vi, apropos de blifvande konserterna här, ett nytt porträtt, taget helt »civilt».

EFTER VÄLFÖRRÄTTADT VÄRF.
AF HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STOCKHOLM NYTAGNA PORTRÄTT.

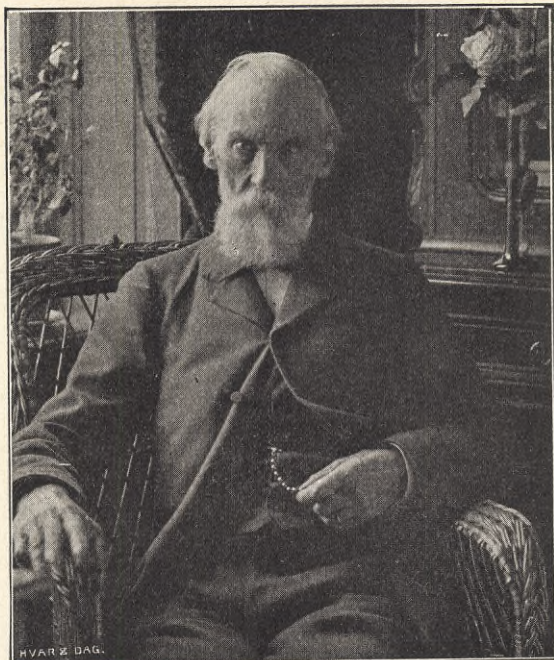

G. F. GILLJAM.
Afgående Universitetskansler.

Universitetskanslern GUSTAF FREDRIK GILLJAM hvilken helsidesbild H. 8 D. förut meddelat i sin första årgång n:r 35, har hos k. mt. anhållit om entledigande från det honom den 21 oktober 1898 meddelade uppdraget att vara kanslar för rikets universitet.

Gustaf Fredrik Gilljam föddes den 22 juli 1832 i Frentuna i Uppland. Hans föräldrar voro dåvarande komministern därstädes, sedermera kyrkoherden i Ekeby Carl Jakob Giljam och Kristina Lovisa Åsbrink. Han blef student i Uppsala 1849, fil. kand. 1856 och fil. d.r. 1857. År 1859 utnämndes han till docent i grekiska litteraturen vid Uppsala universitet, 1863 till lektor i grekiska, latin och filosofii vid Gefle högre elementarläroverk, s. å. till rektor vid Hudiksvalls högre elementarläroverk, 1871 till rektor vid Stockholms gymnasium samt 1880 till rektor vid Norra latinläroverket i Stockholm, hvilken befattning han behöll till 1883. Därefter kvarstod han som lektor i latin och grekiska vid samma läroverk, till dess han 1891 inkallades i regeringen såsom chef för eklestastikdepartementet. Från statsrådsämbetet afgick han 1898 och utnämndes s. å. till kanslar för rikets universitet.

Hr Gilljam var åren 1875—81 ledamot af Stockholms stads-

A. T. GELLERS'EDT.
Afgående chef för Öfverintendentsämbetet.

fullmäktige, 1879—81 af riksdagens andra kammare och 1887—96 af riksdagens första kammare. Han har dessutom varit medlem af åtskilliga läroverkskommittéer m. m.

* Öfverintendenten ALBERT * TEODOR GELLERSTEDT kommer att inom kort lämna sin post.

H. 8 D. har förut i n:r 23, II årg. lämnat helsidesbild och utförlig biografi af professor G., hvilken är född den 6 okt. 1836. Vi inskränka oss nu till att erinra om, att G. 1860. efter studier vid Akademien för de fria konsterna, förnämligast för Scholander, 1860 anställdes vid öfverintendentsämbetet, hvars chef han blef 1897. År 1901 invaldes G. till ledamot af Svenska akademien på grund af sina litterära förtjänster. Han är nämligen, såsom allmänt känt är, en utmärkt skald på visans område — en förstklassig miniatyrmästare äfven här, liksom i sina förtjusande fina akvareller och etsningar, hvaraf han utfört en stor mängd, som dock aldrig varit i handeln. För sitt akvarellmåleri — man kan se prof därpå i Nationalmuseum i Stockholm — erhöil G. 1887 Egron Lundgrens-medaljen. Vi hänvisa för öfrigt till vår föregående uppsats om den snillrike mannen.

NY FRIMURARE-LOGEBYGGNAD I MALMÖ.

Den 8 okt. invigdes i närvaro af omkring 300 frimurare en ny tempelbyggnad i Malmö. Den med stor högtidlighet fullbordade akten förrättades enligt konungens uppdrag af provinsialmästaren i skånska provinsiallogen,

landshöfdingen greve M. G. de la Gardie, o. äro vi i tillfälle återgifva en grupp bild af de ledande männen och tjänstemännen vid invigningen. Vi namnteckna Landsh., greve de la Gardie (1), Major Mentzer (2), Rektor Söderbaum (3), Apot. Tesch (4), Konsul Härje (5), Hamnkapt. Stenfelt (6), Konsul Enge-

ström (7), Arkitekt Arwidius (8), Major Berling (9), Bankassör Malmström (10) Adjunkt Pålsson (11), Löjtnant Burman (12), Kapt. Wahlgren (13), och Grosshandlaren Söderberg (14).

Efter fotografi af Hoffotografen C. V. ROIKJER, MALMÖ.

UTGRÄFNINGARNA AF TYGE BRAHES OBSERVATORIER PÅ ÖN HVEN.

För HVAR 8 DAG.

"Icke makt, icke rikedom, endast konstens välde varar genom århundraden" satte Tyge Brahe såsom inskription öfver ingången till sitt namnkunniga Stjärneborg och det öde, som drabbat hans observatorier, är ett godt exempel på förgängligheten äfven hos byggnadskonstens solidaste alster. Endast oaisenliga ruiner återstå efter de på sin tid med skäl beundrade Uranienborg och Stjärneborg, inom hvilkas murar under senare hälften af 1500-talet Brahe utförde sina talrika och för en dittills icke uppnådd noggrannhet utmärkta iakttagelser öfver hmlahvalfvets företeelser, — iakttagelser, som blifvit af banbrytande betydelse, därigenom att genom dem möjliggjordes Keplers och i sin ordning Newtons lagar om himlakropparnes rörelse.

Flera gånger har man påbörjat en utgräfnings af ruinerna, men ett oblidt öde tycks hvila öfver hvarje sådant företag. Nu senast hafva ansatser gjorts i denna riktning 1901 med anledning af högtidlighållandet af 300 årsdagen af den märklige mannens död. Redan ett halft århundrade efter Brahes bortgång voro de stolta byggnaderna jämnade med jorden och efter Brahes hufvudbyggnad Uranienborg återstår nu knappt mer än spår af de vallar, som begränsade dess område, en i norra hörnet af detta befintlig källare och konturerna af hufvudbyggnadens bottenvåning med den omtalade brunnen, som 1823 utgräfdes af pastor Ekdahl och ännu användes på grund af sitt välsmakande vatten (se illustrationen nedan).

70 steg söder om Uranienborg låg Stjärneborg med dess underjordiska rum, i hvilka voro uppställda Tyge Brahes jättelika instrument och därifrån han kunde, skyddad för vindens skakningar, göra sina mätningar, som först efter kikarens upptäckt öfverträdades i noggrannhet. Här äro ruinerna något bättre bevarade och erbjuda för vetenskapsmannen större

intresse. I byggnadens midt låg det stora uppvärmda rum (hypocaustum), hvars 2 m. under den omgifvarde markens yta belägna golf af rödt tegel är ganska väl bevaradt. Utaf den södra kryptan, där Brahe hade uppställt sin stora armillarsfär, hvars ekvators cirkel hade en diameter af 3,5 m., är jämförelsevis litet ännu att se.

Bäst bevarad är den sydvästra kryptan (se sid. 55). Där stod den stora azimutalkvadranten, infattad i en kvadrat och förfärdigad af järn. Kvadranten var rörlig kring en vertikal axel och så solid, att personer kunde hänga sig fast vid instrumentet under dess svängning, utan att skada detta. Pelaren synes ännu, på hvilken kvadrantens axel hvilade. För att kunna afläsa höjderna på kvadranten var kryptans väggar anordnade till trappor, som cirkelformigt uppstego från midtplanen. De väl bibehållna trappstegen medgifva att ganska noggrannt bestämma storleken af Tyge Brahes längdmått, då ännu finnes hans beskrifning och uppmätning af byggnadens olika delar.

De beslut om ytterligare utgräfnings och konserverande af ruinerna, som 1901 fattades och för hvilka vår för allt kulturellt så varmt nitälskande konung lifligt intresserades, har ledsamt nog än ej utförts. Motstånd eller åtminstone likgiltighet har mött från håll, där man bot vänta annat. Detta är så mycket ömtåligare, som de ifrågavarande minnesmärkena ej tala om svenska stordåd, oaktadt de nu ligga på svensk mark, utan hänflyta från en af Danmarks främste söner. Det är en hederssak för det land, i hvars vård dessa ruiner nu stå, att göra sitt till för att vidmakthålla dem i möjligaste godt stånd. Tyge Brahes namn är tillräckligt för att hela den civiliserade världens uppmärksamhet skall vara riktad på hvad som under den närmaste framtiden i detta afseende kommer att göras.

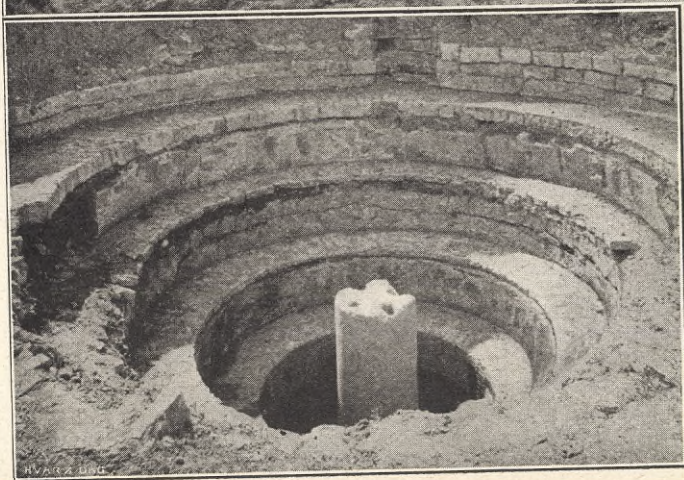
A. Wr.

Foto Arvids-ör. Landskiöna.

UTGRÄFNING AF URANIENBORG MED TYGE BRAHES BRUNN.

Kistohé: Bengt Skjerveparv.

Kliché: Kem. A. B. *benytt* Suñerspærrer Selm—Gbg

UTGRÄFNING AF STJÄRNEBORG: Den förstörade bilden visar den bäst bevarade kryptan ä Stjärneborg med pelaren hvarå den stora kvadrantens axel hvilade.

Fotografier af Frans E. Arvidsson, Landskrona.

SENASTE KRIGSBILDER.

FRÅN RYSKA ÅTERTÅGET: En under flykten öfvergifven kanon. I bakgrunden synes en »rörlig buske», som de ryska skarpskyttarne begagnat sig af samt de hästar som dragit kanonen.

Efter fotografi.

JAPANSKT ARTILLERI i skydd af det höga Gaoliangräset.

Kliché: Bengt Skjerveparre.

EFTER FOTOGRAFIER.

TRONSKIFTET I SACHSEN.

Efter porträtt.

KONUNG GEORG. †

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

Aflid den 15 oktober vid 72 års ålder. Efterträdde 1902 sin då aflidne broder Albert å Sachsens tron.

Efter porträtt.

KONUNG FREDRIK AUGUST,

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

Sachsens nye konung, den nu aflidnes son, är född 1865. Hans gemål var kronprinsessan Louise, numera, efter skilsmässa, grefvinna af Montignoso.

BROKIGT UTOMLANDSNYTT.

I. SÄCKAR APTERADE TILL BÅT.

I—II.

En fransk militär, major Gérard har uppfunnit ett nytt transportmedel hvilket blifvit infördt i franska armén. Det består af flytbara säckar, hvilka placrade på olika sätt, kunna användas som brygga öfver mindre vattendrag, båtar, e. d.

III.

Kejsar Wilhelm har som

Efter fotograf.

II. ETT NYTT TRANSPORTMEDEL I FRANSKA ARMÉN.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

bekant vägrat erkänna *greve Leopold af Lippe-Biesterfeld* som regent, då kejsaren har en nära anförvandt hvilken förmenas böra ha företräde. Furstendömet Lippe håller emellertid energiskt på greve Leopold som f. n. utöfvar regentskapet.

IV.

I senaste nummer af H. 8 D. syntes ett porträtt af den i dagarne aflidne furst *Herbert von Bismarck*, och återgifva vi här ett porträtt af den nuvarande fursten, den 7-årige *Otto von Bismarck*. Det torde således dröja ännu många år innan någon "Bismarck" kan ingripa i tysk

Efter porträtt. III. REGENTEN I LIPPE JÄMTE GEMÅL.

Efter porträtt. Klisché: Bengt Sjöforsparre.
IV. FURST OTTO von BISMARCK.

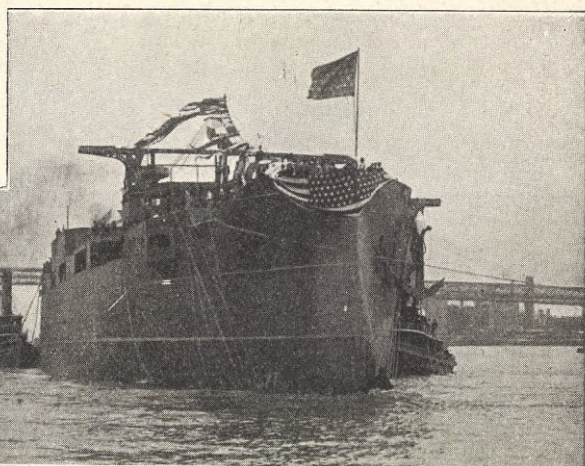
politik och måhända ånyo frammana järnklangen i det gamla ärorika namnet.

V.

I Amerika har det väckt oerhördt uppseende att stråjkande arbetare velat genom ildåd (anbringande af explosiva ämnen samt genom borrhål under vattenlinien) söka förstöra den i dessa dagar sjösatte pansarkolossen Connecticut, amerikanska flottans största fartyg. Den bevakas utomordentligt noga, nattetid af smärre fartyg som med strålkastare ständigt hålla pansarbåten starkt belyst.

VI.

Man har påstått att duellofoget i Frankrike aftagit. Enligt hvad vår korrespondent förmåler — och hvilket bekräftas af prässen — lär åtminstone sedan en tid bortåt dueller ha kommit så på modet att de förekomma snart sagdt dagligen emellan medlemmar af "stora världen" och utan hvarje rimlig anledning, — en modern sport. — "Hela Paris" är därvid åskådare.

Efter fotograf.

Klisché: Bengt Sjöforsparre.

V. »CONNECTICUT», det för stråjkandes ildåd utsatta pansarfartyget, sjösättes.

Efter fotografi.

Klisché: Bengt Sjöforsparre.

VI. DUELLRASERIET I FRANKRIKE.

PÅ PILGRIMSFÄRD.

Korrespondens till HVAR 8 DAG.

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Stålm—Gbg.

FRAMFÖR LA SCALA SANCTAS KAPELL: Den undergörande statyn har transporterats hit från basilikan och monseigneur de Quimper välsignar de trogne bretonerna.

Zola, och efter honom d'Annunzio, ha gett oss sannskyldiga skräckmålningar från sydeuropeiska vallfartsorter. All den fasa människoeländet i dess mest skriande former kan inge, har fått lif under deras pännor. Nakna sår och svart vidskepelse, den hetaste tillförsikt och den dystraste förtviflan, allt midt upp i söderns bländande solljus och bjärta färger: det är kontrastverkan de sökt och ernått i rikaste mått.

Annan, helt annan är den stämning, som hvilat öfver Nordfrankrikes för nämsta vallfartsort, bretagnarnes heliga stad, S:te-Anne d'Auray. Dagen är dämpad här i det töckniga Bretagne, pilgrimerna äro stillsamma och allvarliga, i dräkter där hvitt och svart förhärskar, ja själfva lidandet har diskreta former. Också är det ju mindre för kroppsliga krämpor än för andlig nöd bretagnaren tager sin tillflykt till sitt landskaps alldeles särskilda skyddshelgon, Sancta Anna. Dagen för "le grand pardon", den 26 juli, söker han sig hit för att bringa sin drottning — "la reine d'Arvor" (keltiskt namn på Bretagne) heter hon i det troget rojalistiska Bretagne — den ärliga hyllningen, samtidigt — naturligtvis — utbedjande sig himmelska och jordiska nådegåfvor. I en följd religiösa ceremonier

af värdig och imponant karaktär ger bretagnefolket denna dag uttryck åt den katolska nitälskan, som nyligen af Pio X förskaffade dem hedersnamnet "mina trognaste barn".

Sancta Anna, den heliga junfruns likaledes heliga moder, är sedan gammalt Bretagnes skyddspatronessa och hon firas i fäster på skilda håll i landet, i S:te-Anne de Fonesnant, S:te-Anne la-Palue m. fl. Om Sankt-Annakulten i S:te-Anne-d'Auray förmäler legen-

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

DEN STORA PARDON-PROCESSIONEN med hans högvördighet de Quimper i spetsen lå nnar basilikan.

den, att en fattig bonde i början på 1600-talet i en vision fick befallning att bygga en kyrka åt helgonet på en plats där det fordom stått ett kapell till hennes ära. Vid gräfningar på platsen i fråga fann man en staty som snart nog befanns undergörande; än mera, en källa, likaledes undergörande, sprang fram ur jordens sköte. Mera behöfdes naturligtvis icke för att nödvändig-göra grundandet af både en kyrka och ett kloster. Under revolutions-tiden jämnades emellertid kyrkan med jorden och af den undergörande statyn räddades endast en liten skärfva. Lyckligtvis hade dock denna lilla bit bevarat den ursprungliga statyns hela underbara kraft och tillströmningen af troende vardt allt större. En stor-slagen kyrkobyggnad i modärniserad renässansstil uppfördes såsom ett värdigt skrin om den dyrbara klenoden, hvilken, innesluten i en liten guldstaty af helgonet, tronar ofvan kyrkans förnämsta altare. Samtidigt förvandlades den anspråkslösa källan till en storartad fontän, krönt af en staty i huggen sten föreställande den heliga Anna med Mariabarnet vid sina knän.

Dessa tvenne heliga ting, staty-biten och källan, stå året rundt till de troendes disposition. Men den 26 juli och dagarne därförut ha de en alldeles särskildt kraftig verkan och skaran af vallfärdande stiger då ända till 30,000. Denna pilgrimsskara samlar sig till andaktsöfningar af mer eller mindre extra-ordinär art; så t. ex. firas nattlig mässa under bar himmel med fackeltåg af karmelitermunkar från det närliggande klostret. Men såsom alltid vid bretagnarnes "pardon" är det till processionen som huvudintresset knyter sig, i processionen som det religiösa ceremonielet har sin kulmen.

För att en dylik procession skall komma till stånd fordras först och främst en relik eller helgonbild att bäras i tēten, något som hvarje det minsta kapell sitter inne med. Vidare behöfvas tvenne olika kulptatser, mellan hvilka det heliga föremålet föres fram. Därför äger ock som oftast äfven den obetydligaste bretagnerby, minst en kyrka och ett kapell. Här i Site-Anne d'Auray är det naturligtvis den ofvan omtalade undergörande statyskärfvan som bäres omkring och för att mottaga besöket har man i andra ändan af en väldig gräsmatta rest ett slags altan, till hvilken två breda trappor leda, den ena helig hvilket förskaffat hela byggnaden namnet la "Scala Sancta". Hvari heligheten består, därom för-måler historien intet, men däremot för-måler påfven i ett vid trappans fot anslaget dekret, att enhvar troende, som på sina knän under idelig bön eller fromma betraktelser stiger upp för denna trappa, reducerar för hvarje trappsteg med nio år sin vistelse i skärselden. Samtliga de 40 stegen ge det nätta resultatet af 360 år som man slipper det nämnda heta stället!

Processionen utgår från det af Sankt Anna sär-

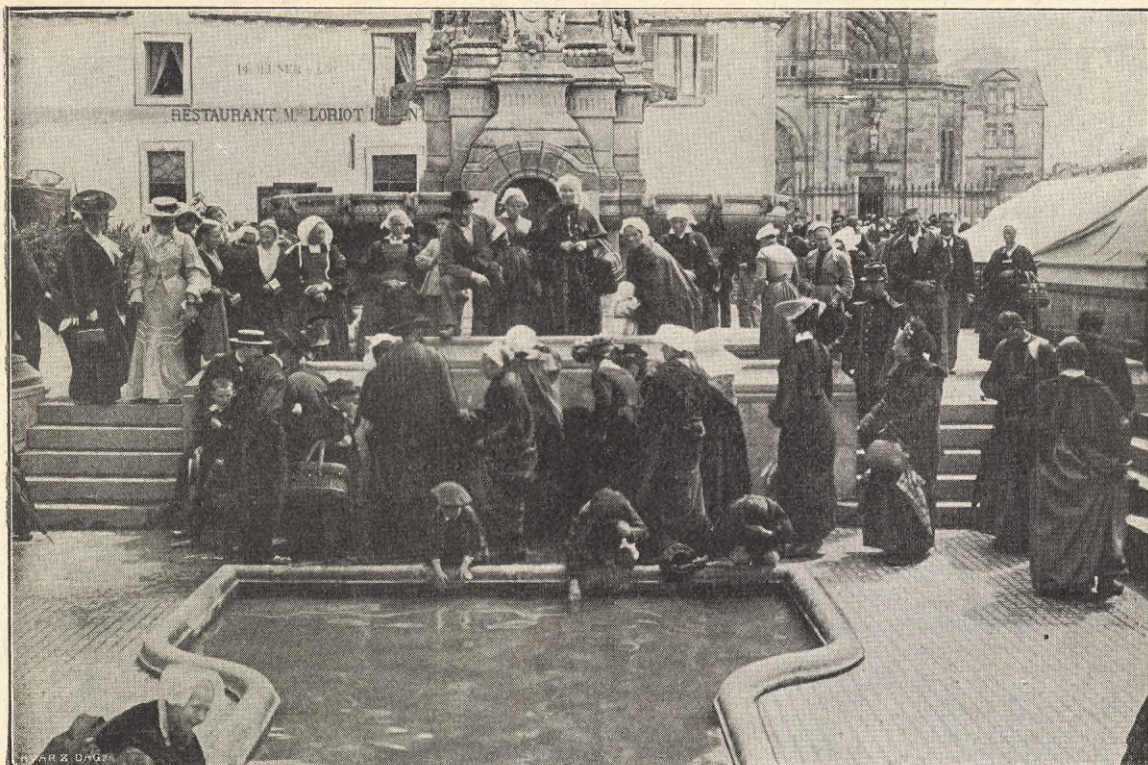
Efter fotografi.

ALTARET »LE CALVAIRE»: Ett offer — af en liten nål med glashufvud — på detta altare tillförsäkrar den offerande att bli gift före årets slut.

Kliché: Bengt Sjöström.

skildt benådade altaret' och styr kurs på la "Scala Sancta". Bland mängden af präster, klerker och korgossar, alla i röda och violetta dräkter, framskrider högre, ståtlig, vördnadsbjudande, hans högvördighet monseigneur de Quimper i guldbroderad mantel, mitra och kräckla, med mjuka handrörelser utdelande sin välsignelse åt höger och vänster. Uppifrån la "Scala Sancta", med folket andaktsfullt knäböjande på gräsmattan därnedanför, firas så den stora massan.

Efter den högtidliga aktens slut anträdes åter-tåget under lofsånger till helgonets ära. Härvid gör processionen en tacksägelse-tur rundt den undergörande källan, dagen i ända belägrad af törstande och hjälpsökande pilgrimer. Man förstår lätt, sedan man smakat på det härliga, kristallklara vattnet, att myten om dess undergörande kraft icke är blott en myt. Om bretagnaren, som är en stor cider- och absintdrinkare inför Herranom, i stället slår sig på en vattenkur vid Sankt Annas källa, måste resultatet bli lysande. Också förvånas man icke att se källans väggar helt klädda af tacksägelse-taflor af marmor — kvitton på erhållen helbregdagörelse. Bland dessa tackbringare ser man bland andra en "högre officer", äfven detta utan förvåning. För att vända helgonets uppmärksamhet till ens resp. önsknings-bringar man naturligtvis offer. Liksom man i Sverige på botten af gamla källor ofta finner mynt och andra

Efter fotograf.

DEN HELIGA KÄLLAN, HVARS VATTEN BOTAR ALLT ONDT.

Kthol. Bengt Silfverparr.

votivgåfvor, så gnistrar här botten af — långa nålar med glashufvud! Hvad Sankt Anna skall med alla dessa nålar är en gåta.

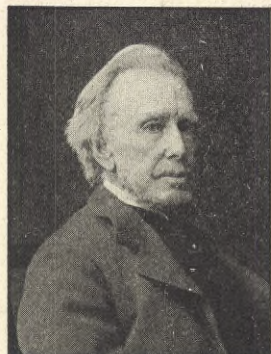
Dessa mystiska tingestar förekomma för resten i ett annat sammanhang. Inne på karmeliterklostrets gård reser sig ett gammalt vörnadsvärdt krucifix. Vid dess fot aflösa de knäböjande hvarandra i ständigt följd; ungmö vid ungmö men nästan aldrig en yngling. (De patetiska ynglingar som synes på vyen, hade fått särskildt betalt af fotografen!) Med högtidligt allvar fästa de nålen i korsets trä. Man förstår frånvaron af manfolk, då man hör, att gåfvan af denna nål tillförsäkrar donatorn att bli gift innan årets slut. Männen reda sig i Bretagne som öfverallt utan högre bistånd i dylika affärer.

Vid sidan af all denna religiösa uppbyggelse frodas marknadslifvets förlustelser i dess växlande former. Det förvånar en nordbo att se hur lätt den religiösa andakten ackomoderar sig med folkfestens skämt och glam, hur den högtidliga processionen skrider fram mellan jonglörer och salustånd utan att förlora ett spår af sin värdighet. I Bretagne är detta sakförhållande kanske mera frappant än i andra katolska länder. Religionen har här till den grad genomsytrat lifvets alla funktioner, att dess goda samförstånd med marknadslustigheter för bretagnaren är den naturligaste sak i världen.

Fritiof Palmér.

LA SCALA SANCTA — DEN HELIGA TRAPPAN: Den troende, som på sina knän under fromma betraktelser går uppför denna trappa befrias för hvarje trappsteg från 9 år i skärselfiden.

L. G. SANDELS.

Generallöjtnanten greve Lars Gustaf Sandels i Stockholm fyllde den 10 oktober 89 år. Greve S., den ende kvarlevande af fältmarskalken Johan August Sandels — segaren vid Virla bro — fem barn, var 65 — 83 chef för arméförvaltningens intendentdepartement och tog 87 afsked ur tjänsten.

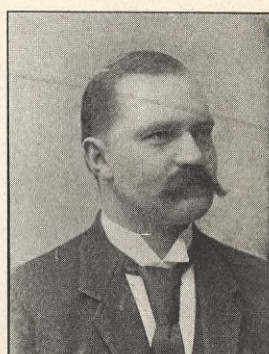
H. F. A. E. PANTZARHIELM.

60 år fyllde d. 13 okt. öfverkontrollören, riksdagsm. Hans Fabian Axel Erik Pantzarhielm Afsk. 96 som kapt. v Vendes art.-reg., led. af 2:a kam. 96, af tillf. utsk. 1900, af försvarsutsk. riksd01, af bev. utsk. riksdag. 03, m. m. Statsrev. 1900—02, öfverkont. v. brännvins-, hvitbetssockers- o. maltdryckstillverkn

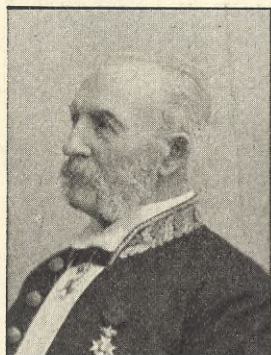
J. LINDGREN.

Den 7 okt. fyllde apotekaren i Lund, John Lindgren, 60 år. 75 föreståndare för apoteket Hjorten och 88 priv. å samma. Har på uppdrag af apotekare-societeten deltagit i utarbetandet af Pharmaca Composita och utgifvit Sv. Läkemedels-namn.

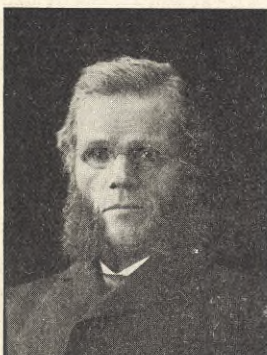
H. D. G. RHODIN.

50 år fyllde d. 8 okt. landtmäteridirektören Hans Daniel Gustaf Rhodin, chef för landtmäteristyrelsen. Efter aflagd jur. kand. ex. och domareverksamhet på landet bief R. 85 auditör vid Smålands Gren.-bat., 88 assessor i Göta höfrätt, t. f. rev.-sekr. 89, ordinarie 93. Landtmäteridirektör 99.

A. M. von ARBIN.

Verkst. direktören i Östgöta Hyp. förening, kammarherre Axel Melcher von Arbin i Linköping, fyllde d. 8 okt. 89 år. V. A. har ägnat sina bästa krafter åt en rastlös verksamhet inom Östergötland i och med en mångfald olikartade, kräfvande uppdrag.

J. L. V. HIMMELSTRAND.

Lektorn i Hudiksvall, Johan Ludvig Viktor Himmelstrand fyllde d. 6 okt. 70 år. Adj. i Linköping 60, lektor i Hudiksvall sedan 64. Redigerat Hudiksvallsposten 72—81. Stadsfullmäktige 82—84.

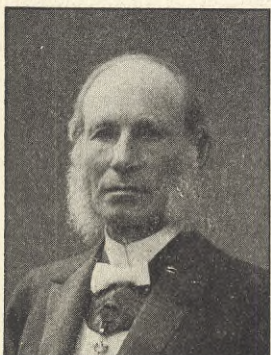
A. A. von STAPELMOHR.

Den 13 okt. fyllde förste provinssiällakaren i Uppsala län, med. lic. Axel Albert von Stapelmoehr, 60 år. Stud. 71, med. lic. 78. Lasarettläk. i Oskarshamn, sjukhusläk. i Göteborg, badläk. vid Särö, prov.-läk. i Mora samt därefter förste prov.-läk. i Upps. län. Företog 82 studeresor som Hvassers o. Rikstats-stipendiat.

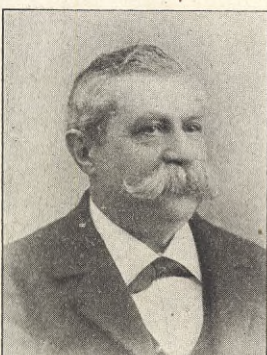
H. R. WIJKANDER.

Öfverstelöjtn. Henning Rutger Wijkander fyllde d. 8 okt 50 år. U.-löjtn i Verm. l. reg. 73, i Svea art. reg. 74, löjtn. 77, kapten 85, major i armén 96, öfverstelöjtn. i armén 98. Generalstabsofficer 81—91, byråchefs sistent i Arméförvaltningen 91—98. Chef för art- och ingenjörshögskolan 98—04.

C. L. HESSELE.

Häradsb. i Askims m. fl. härads domsaga, f. d. assessorn Christian Ludv. Hessel, har i dessa dagar lämnat sin dom.-befattn. F. 12 okt 34, ass. i Göta hofr. 70, häradsb. i nämnda doms. 85. Medl. af Göteborgs stadfullm. har H. verksamt deltagit i stadens allmänna angelägenheter.

C. A. R. NORSELIUS.

65 år fyllde den 10 sept. apotekaren i Stockholm, C. A. Rud. Norseslius. Innehar sedan 63 apoteket Hjorten i Stockholm.

J. G. EDGREN.

Professorn i Stockholm, Johan Gustaf Edgren, fyllde den 9 okt. 55 år. Stud. 71, med. dr 81, doc. i med. vid Karolinska Institutet 84, e. o. prof. där 88. Utgivit ett flertal medicinskt-vetenskapliga skrifter från trycket.

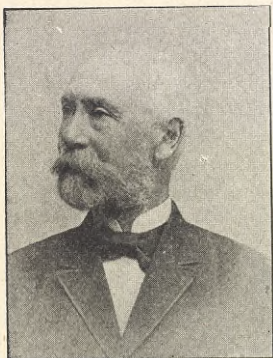

F. K. E. von EHRENHAIM.

Den 21 okt. fyllde kammarherre Fredrik Karl Erik von Ehrenheim å Grönsö (Upps.) 50 år. Stud. 74, disp. för Grönsö sedan 79, kammarherre 95. Ord. i Upplands fornminnesförening, aman. vid Nobelbiblioteket. Författare i konsthistoria och topografi.

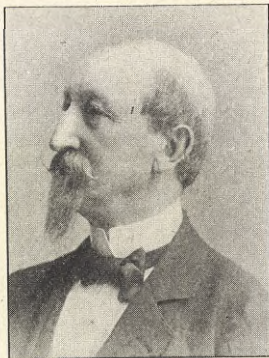

PORTRÄTTGALLERI

E. A. HOLM.

Danske v. konsulin i Sölvesborg, Erik Alfred Holm, fyllde d. 9 okt. 75 år. Har i öfver 30 år tillhört stadsfullmäktige i Sölvesborg, hvar af 20 år som ordf. År sedan 64 i Skånes Ensk. banks tjänst, nu såsom kontorschef för dess filial i S. taden.

H. P. V. NAUCKHOFF.

65 år fyllde d. 9 okt. f. d. kapt. vid Upplands reg. Hans Philip Vilhelm Nauckhoff i Stockholm. Lär. vid Jönk. läns landtr.-sk. o. vid Örebro läns folkhögsk. samt förest. för Kalmar läns folkhögskola. Idkat en omfattande skriftställareverksamhet speciellt inom landbruk. område. Sekr. i Sveriges landtmannaförbund.

J. A. HÅKANSON.

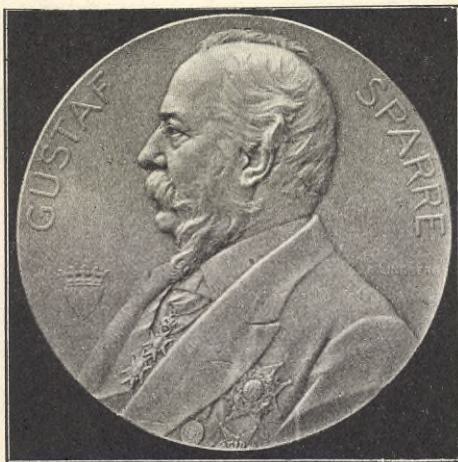
Provinsiälläkaren Johan Adolf Håkanson, fyllde den 3 okt. 55 år. Med. lic. 77, s. å. stadsläkare i Skenninge samt sedan 90 provinsialläkare i Söderköpings distrikt.

L. G. EKERMAN.

50 år fyllde d. 8 okt. rotemannen i Stockholm L. G. Ekerman. Stud. 75. Efter att ha sköt landtegend. inflytt. E. 86 t. Sthlm, inträdde i rotmansverket, blef ord. roteman 91. Verkst. dir. i Sv. Dagbl. 88-97. Kassadir. i Allm. Pensionsförsäkr.-bol. sedan dess bildande 98, hvar till E. tog initiativ.

HYLLNINGEN ÅT GREFVE GUSTAF SPARRE.

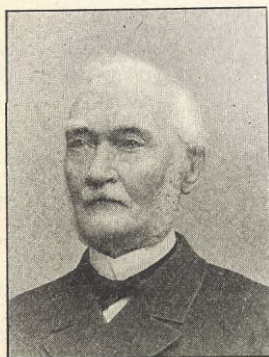

Vid hyllningen för greve Gustaf Sparre, 1:a Kammarrens mång-åriga talman, å 70-årsdagen den 31 maj, öfverlämnades ettgipsaftryck af en beslutad minnesmedalj. Nu färdig, visa vi här det af professor A. Lindberg utförda konstverket.

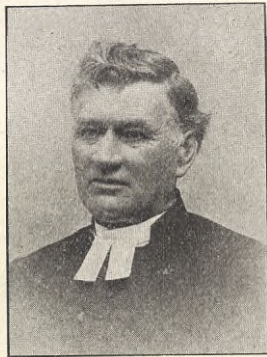
Klisché: Bengt Sjöfersparre.

Klisché: Bengt Sjöfersparre.

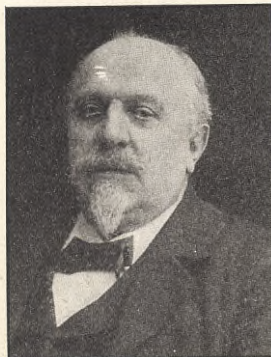
C. H. BRANDEL. †

Den 9 okt. afl. i Sthlm f. d. kamraren v. Tekn. Högskolan o. kontrollören i numera upphörda Manufakturdiskontokontoret Carl Henr. Brandel, 76 år gam. Skickl. botanist, arb. B. länge o. utan aflön, å Vet Akad. bot. afd., bitr. med ordn. o. bestäm. af diatomacésaml. Har gjort betyd. allm.-nytt. testament. dispositioner.

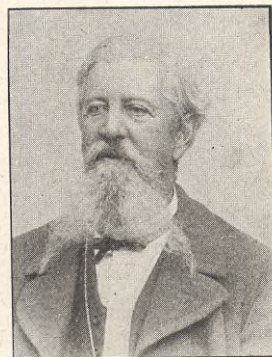
P. J. RYDEMAN. †

Den 5 oktober aflad i hufvudstaden kyrkoherden i Kungsholms församling Peter Johan Rydeman, f. 34. Prästv. 60, komm. i Ljungby 67, pastoralex. 72, kyrkoh. i Annerstad 78 och i Kungsholms församling 91.

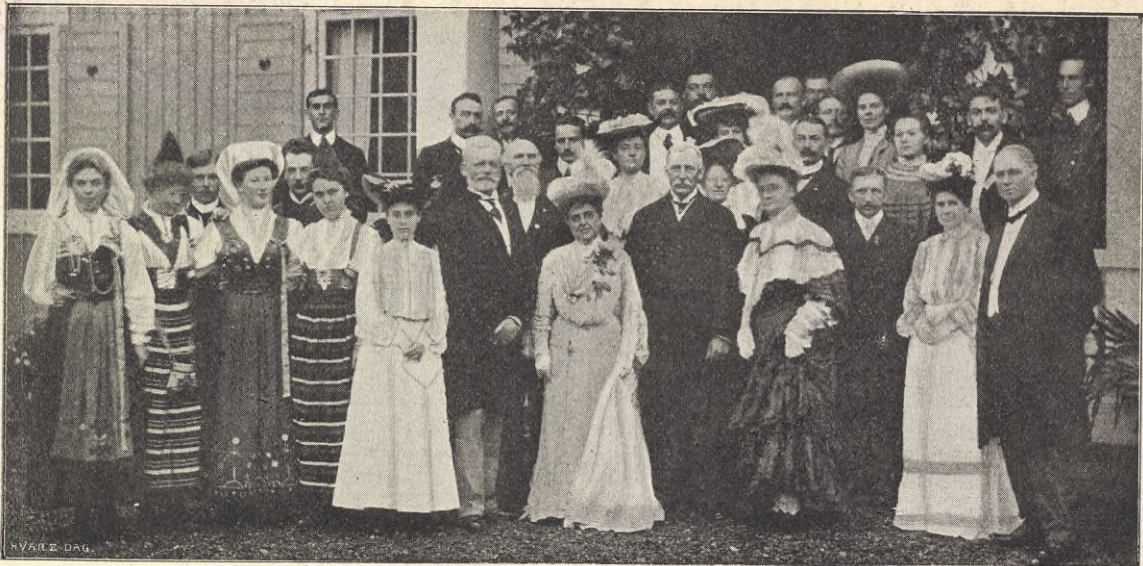
H. ASPLUND. †

Den 13 oktober aflad i Stockholm ingenjören Harald Asplund, född 31. Utgången från Chalmerska institutet blef A. ritare och konstruktör vid Munktells verkst. Konstr. det första i Sverige byggda lokomotivet, afr. i Eskilstuna 53. Bygde o. ledde Kristineh. mek. verkst. 60-82. Flytt. t. Sthlm, var där stadsfullm. m. m.

C. D. F. V. F. REVENTLOW. †

F. godsägaren, greve Christian Detlef Fredrik Vilhelm Ferdinand Reventlow aflad i Halmstad den 3 oktober vid 67 års ålder.

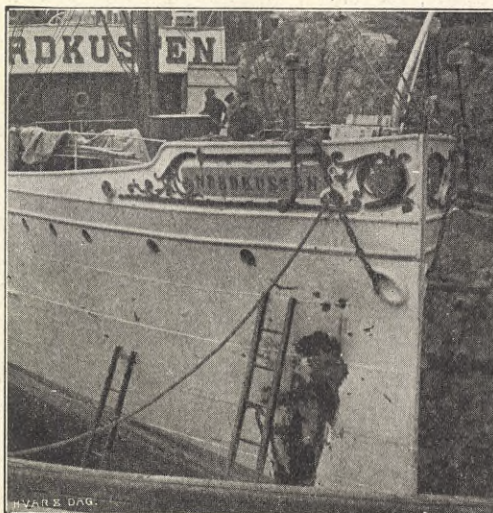
Efter fotoafsk.

1 2 3 4 5 6 7 8

GRUPP FRÅN MOTTAGNINGEN I SVENSKA VILLAN I S:T LOUIS DEN 14 SEPTEMBER.

Som värdar och värdinnor fungerade Sveriges kommissarie D:r Lagerstedt (1), Öfverste och fru Ockerson (4 och 3), samt herr och fru Dan Nugent (6 och 5). Å den för H. 8 D. tagna fotografien ha vi bland gästerna vidare att namnteckna Senator Erikson från Iowa (2) samt herr och fru Ekströmmer (8 och 7).

Ångaren *Nordkusten*, som på tisdags afton kl. 10 afgick från Stockholm med destination till Hangö, Helsingfors och Petersburg, kolliderade vid 1-tiden på natten med bogserångaren *Svartvik* vid Växlets fyr, en mil söder om Furusund. Båda fartygen måste gå in till Stockholm för att reparera. *Nordkustens* 22 passagerare blefvo vid kollisionen alla oskadade.

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STHLM.

ÅNGBÅTSKOLLISION.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

F. to. Eriksén, Västervik

25-ÅRS JUBILEUM firade häromdagen Norsholm—Västervik—Hultsfreds järnvägar, därvid icke mindre än 79 medaljer utdelades bland tjänstemännen.

Kliché: Kem. A.-B. Benot Sjöforsparre Sthlm—Gbg